

Levenslessen van Prediker (7)

Prediker 10:1-11:6

De zoon van David en koning van Jeruzalem deelt zijn wijsheid mee over het leven op deze aarde zonder God. Hij begint zijn boek met de conclusie van zijn observaties “**Ijdelheid der ijdelheden, zegt Prediker, ijdelheid der ijdelheden! Alles is ijdelheid!**” Prediker 1:2. Alles wat de mens uitwerkt is ijdel, of anders gezegd voorbijgaand, tevergeefs.

De zoektocht van Prediker (10:1-11:6)

Dwaasheid brengt onheil

“**Dode vliegen doen de zalf van de zalfbereider stinkend gisten; een weinig onverstand heeft meer invloed dan wijsheid en eer. De geest van de wijze richt zich naar rechts, maar de geest van de dwaas naar links. Waar de dwaas ook gaat, zijn verstand ontbreekt; hij zegt tot ieder, dat hij een dwaas is**” 10:1-3.

Dode vliegen doen lekker riekende zalf stinken. Het vergt maar een klein vliegje om de geur van een met zorg gemaakte zalf teniet te doen. Eén zonde of één stomiteit is genoeg om de reputatie van een rechtvaardige om zeep te helpen. De wijze zal zich behoeden voor dwaasheid omdat hij weet dat één misstap voldoende is om wijsheid en eer te vernietigen. Het vergt minder moeite om iets kapot te maken dan om iets op te bouwen. Een klein beetje dwaasheid heeft meer invloed dan wijsheid en eer. Mensen zijn door één dwaasheid al hun invloed kwijtgeraakt. Een dwaas laat door zijn voorkomen aan iedereen weten dat hij een dwaas is. Je kan het merken aan zijn spreken, handelen en gedragingen.

“**Indien de toorn van een heerser zich tegen u verheft, verlaat dan uw plaats niet, want gelatenheid voorkomt grote misslagen. Er is een kwaad, dat ik zag onder de zon als een dwaling, die bij een machthebber haar oorsprong vond: de dwaas werd op de hoogste posten gesteld, aanzienlijken en rijken zaten in vernedering; slaven zag ik te paard en vorsten te voet gaan als slaven**” 10:4-7.

Wees voorzichtig in het aanzetten van een heerser tot toorn tegenover u. Veel heersers zijn dwaas en egocentrisch. Daarom stellen ze hun favorieten aan op hoge plaatsen hoewel dezen dwaas zijn. Daartegenover worden rijken en aanzienlijken vernedert hoewel hun de hoogste plaatsen toekomen. Slaven gaan te paard terwijl vorsten te voet gaan als slaven. Voorkom dus grote misslagen door gelaten te zijn, d.i. rustig blijven, zonder verzet.

“**Wie een kuil graaft, zal er in vallen; en wie een muur doorbreekt, zal door een slang gebeten worden. Wie stenen losbreekt, wordt erdoor gewond; wie hout klooft, loopt daardoor gevaar. Als het ijzer stomp is geworden en men heeft de snede niet gewet, dan moet men zijn krachten meer inspannen, maar het voornaamste om te slagen is wijsheid. Indien een slang bijt voor de bezwering, dan baat de bezweerder niet. Woorden uit de mond van een wijze zijn innemend, maar de lippen van een dwaas verslinden hemzelf. Het begin der woorden uit zijn mond is onverstand, en het einde van zijn spreken is verderfelijke domheid. De dwaas is het, die vele woorden gebruikt; de mens weet niet, wat er geschiedt, en wie zal hem te kennen geven wat er na hem geschieden zal? Het zwoegen van de dwaas mat hem af, omdat hij de weg naar de stad niet weet**” 10:8-15.

Het leven is vol onzekerheden voor de mens. Wie een kuil graaft, kan erin vallen. Wie een muur doorbreekt, kan door een slang gebeten worden. Wie stenen losbreekt, kan erdoor verwond worden. Een wijze zal zijn bijl eerst scherpen i.p.v. met een bot bijl meer moeite te moeten doen. Het is dus verstandig om eerst goed te plannen i.p.v. zomaar ergens aan te beginnen. Als de slang bijt voor de bezwering heeft plaatsgevonden, dan baat de bezwering niet. Wijsheid is niet alles, de tijd wanneer je wijsheid gebruikt is belangrijk. De andere kant is natuurlijk dat mensen onnodig veel plannen en zo nooit zullen beginnen met hetgeen ze plannen. Er is een tijd om te plannen en een tijd om te handelen.

De woorden van een dwaas creëren veel problemen voor hem. Wie praat er meestal het meest? Zijn het niet zij die het minst weten. Zo zijn het ook meestal de jongeren die het hoogste woord voeren, terwijl de ouderen wijzen zwijgen. De lippen van een dwaas verslinden hemzelf. Het begin van hun woorden is dwaas en het einde domheid. Een dwaas heeft veel woorden nodig om weinig te zeggen. De dwaas is vaak bekend met vele wereldse gedachten en filosofieën, maar hij kent de weg naar de stad niet. Zo heb je mensen die altijd anderen willen zeggen hoe het moet, maar die met de simpelste zaken van het leven op aarde niet overweg kunnen. Het is een goede test om te zien hoe mensen omgaan met de simpele dingen van het leven, voordat we naar hen zouden luisteren over de gewichtigere dingen van het leven. Kijk naar iemands leven, is het ordeloos? Zou je zo iemand raad gaan vragen over hoe succesvol te zijn in het leven? Als iemand niet met zichzelf overweg kan, moet je niet naar hem luisteren (vgl iemand die altijd zegt dat hij nooit overuren zal maken en dan de eerste is om overuren te komen maken).

Jonge, onbekwame leiders

“Wee u, o land, welks koning een kind is, welks vorsten reeds des morgens maaltijd houden. Heil u, o land, welks koning een edele is, welks vorsten maaltijd houden te rechter tijd, als mannen en niet als dronkaards. Door luiheid valt het gebinte ineen en door slapheid der handen wordt het huis lek. Voor genoeg richt men een maaltijd aan, en wijn maakt het leven vrolijk en het geld verantwoordt alles. Vervloek zelfs in uw gedachten de koning niet, en vervloek in uw slaapkamer de rijke niet, want de vogelen des hemels zouden het geluid overbrengen en het gevogelte zou te kennen geven wat gij gezegd hebt” 10:16-20.

Het is een kwalijke zaak wanneer natiën jonge en onverantwoordelijke leiders hebben. Er is een algemeen principe dat oudere mannen betere leiders zijn. Een natie heeft zwaar te lijden wanneer ze onervaren en egocentrische leiders heeft. Reeds vanaf de ochtend brassen ze er op los, ze zijn lui en helemaal niet ijverig ten voordele van het volk. Ze denken dat geld het antwoord op alle problemen is. Wees voorzichtig wat je over zulke leiders zegt, want de muren hebben oren. Soms vertelt met een geheim aan een vriend. Deze vriend vertelt hetzelfde geheim aan een andere vriend, en voordat je het weet kent iedereen het geheim.

Het is beter dat een land gedisciplineerde leiders heeft, die op de gepaste tijden eten, die hard werken en niet lui zijn. Mensen zijn soms bezig met dingen waar ze niet bezig mee moeten zijn. Wanneer het huis lekt kan met het dak niet maken omdat het regent, en wanneer de zon schijnt is het niet nodig omdat er niets lekt. Zo denken deze dwaze, jonge leiders.

Doe uw werk ondanks alles

“Werp uw brood uit op het water, want gij zult het vinden na vele dagen. Verdeel het in zevenen, ja, in achten, want gij weet niet, welk kwaad er op aarde zijn zal. Als de wolken met regen gevuld zijn, gieten zij die uit over de aarde; en als een boom valt, zuidwaarts of noordwaarts, ter plaatse waar de boom valt, daar blijft hij liggen. Wie steeds op de wind let, zal niet zaaien; en wie steeds naar de wolken ziet, zal niet maaien. Zoals gij de weg van de wind evenmin kent als het gebeente in de schoot van een zwangere vrouw, zomin kent gij het werk van God, die alles maakt. Zaai uw zaad in de morgen en laat uw hand tegen de avond niet rusten, want gij weet niet, of het ene gelukken zal of het andere, dan wel of beide tezamen goed zullen zijn” 11:1-6.

We kunnen niet te voorzichtig zijn in het leven. Soms moet je risico's nemen. Sommige mensen laten zich verlammen door de onzekerheden van het leven. I.p.v. zich te laten verlammen door de vele onzekerheden van het leven, moeten we durven handelen. Als het zal regenen, dan zal het regenen. Als de boom valt, dan zal hij vallen. Wie steeds op de wind let, zal niet zaaien. Wie steeds naar de wolken ziet, zal niet maaien. Wanneer wij denken dat het zal regenen, gebeurt het soms dat het helemaal niet regent. Als wij dus voortdurend kijken naar wat kan zijn, dan zullen we niet handelen (vgl werken in wegebouw). We moeten handelen en niet voortdurend bezorgd zijn. Soms lukt het, soms kennen we tegenslag. Wees geen perfectionist. Perfectionisten zullen niets doen tenzij ze 100% zeker zijn dat het zal lukken. Als we geen risico's nemen, dan kunnen we ook niets verkrijgen. We moeten onze wijsheid gebruiken en ons best doen. God zal de rest doen (vgl Silvy computer). Zo gebeurt het soms dat gelovigen niet evangeliseren omdat ze denken dat het toch niets zal opleveren. Ze denken: dit is niet de juiste tijd, het juiste woord, ik ben niet de juiste persoon. Soms spreken wij niet tot mensen omdat we al op voorhand denken dat de persoon niet zal luisteren (vgl Bijbelstudie, christen leven).